

Nowy dowód osobisty – projekt ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw

Prezentacja na konferencję

FUNDAMENTY BEZPIECZEŃSTWA BANKÓW

Dariusz Kozłowski – Wiceprezes Centrum Prawa Bankowego i Informacji sp. z o.o.

Warszawa, 13 grudnia 2018 r

1. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876):

- ✓ art. 50 ust 2 - *obowiązek dochowania przez banki szczególnej staranności w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przechowywanych środków pieniężnych,*
- ✓ art. 70 ust. 1 *nakazuje bankom należycie badać zdolność kredytową uwzględniając szereg czynności oraz składać organom ścigania odpowiednie zawiadomienia w razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia, że działalność banku jest wykorzystywana w celu ukrycia działań przestępczych lub dla celów mających związek z przestępstwem skarbowym lub innym przestępstwem*

2. Ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2017 r., poz. 1049):

- ✓ art. 8b - *banki zobowiązane są stosować wobec swoich klientów środki bezpieczeństwa finansowego wskazując ich katalog (ust. 3), a także moment, w którym powinny być zastosowane (ust. 4),*
- ✓ art. 8b ust. 5 *nakazuje powstrzymanie się z nawiązaniem lub kontynuacją stosunków gospodarczych z podmiotem, który nie poddaje się tym środkom lub wobec którego nie daje się ich zastosować.*
- ✓ art. 8b ust. 3 pkt 1 - *jednym ze środków bezpieczeństwa finansowego jest identyfikacja klienta i weryfikacja jego tożsamości na podstawie dokumentów lub informacji publicznie dostępnych.*
- ✓ art. 9 ust. 1 - *identyfikacja klienta następuje na podstawie dokumentów i obejmuje ona w przypadku osób fizycznych i ich przedstawicieli m.in. ustalenie i zapisanie cech dokumentu stwierdzającego, na podstawie odrębnych przepisów, tożsamość osoby.*

3. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego.

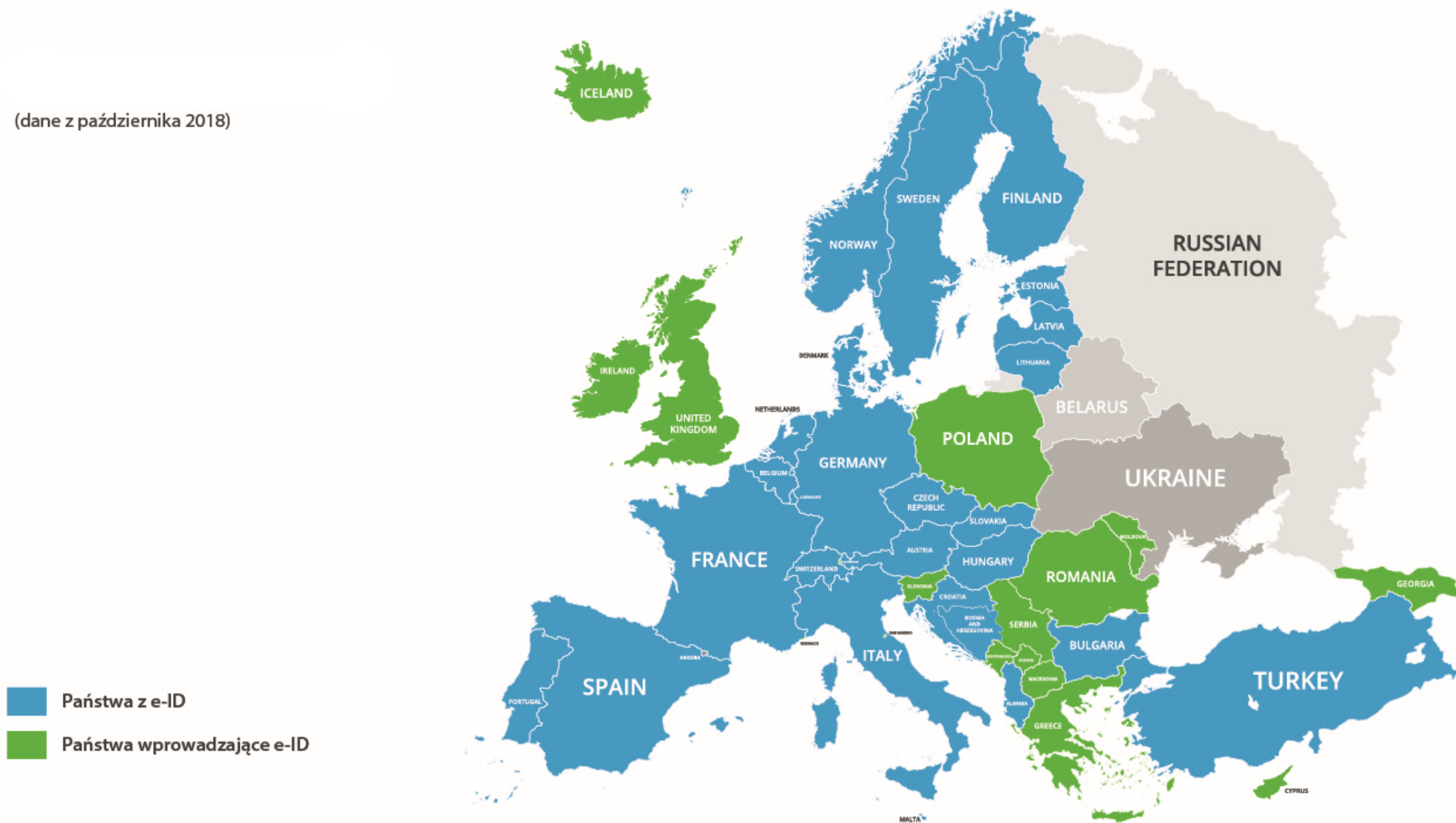
Polski vs Europa

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

Polska jest jednym z maruderów, które wciąż nie wprowadziły e-dowodów.

(dane z października 2018)

Trochę historii

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

- ✓ **28 marca 2007 r** - Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007 – 2010 przewidywał wdrożenie wielofunkcyjnego elektronicznego dokumentu tożsamości z uwierzytelnieniem (dowód biometryczny) – projekt „pl.ID – Polska ID KARTA”
przewidywany koszt ca 470 mln zł sfinansowany w 85 proc. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- ✓ **2008 r** - nowe dowody osobiste mają zostać wprowadzone od 2010 r na próbę, a od 2011 r będą już powszechnie.
- ✓ **2010 r** - Komisja Europejska przyznaje środki na realizację projektu, co formalnie zobligowało Polskę do terminowego rozliczenia funduszy.
- ✓ **8 kwietnia 2011 r** - MSWiA poinformowało, że pierwsze elektroniczne dowody będą wydawane od 1 stycznia 2013.
- ✓ **7 grudnia 2012 r** - Sejm uchwalił nowelizację ustawy o dowodach osobistych, przesuwając datę jej wejścia w życie na 1 stycznia 2015 roku. Prezydent RP podpisał ustawę przesuwającą z 1 stycznia na 1 marca 2015 r termin wejścia w życie przepisów, na mocy których można składać wniosek o wydanie nowego dowodu osobistego i odebrać go w dowolnej gminie na terenie kraju.
- ✓ **6 sierpnia 2014 r** - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na swojej stronie przedstawiło wzór dowodów osobistych wydawanych od 1 stycznia 2015 (bez warstwy elektronicznej).
- ✓ **koniec 2015 r** - polski rząd informuje Komisję Europejską, że projekt „pl.ID — POLSKA ID KARTA” będzie kontynuowany w formule tzw. projektu niefunkcjonującego aż do czasu rozpoczęcia wdrażania dowodów elektronicznych.
- ✓ **29 listopad 2016 r** – Powołanie Konsorcjum POL-PUS (PWPW, Instytut Maszyn Matematycznych, Instytut Technologii Elektronowej, WB Electronics oraz Kolegium Jagiellońskie), którego celem jest opracowanie i wdrożenie Programowalnego Układu Scalonego (PUS) wraz ze sprzętowym otoczeniem systemowym. *Koszt ca 150 mln zł.*
- ✓ **sierpień 2017 r** - Rada Ministrów przyjmuje dokument pt. „Koncepcja: e-Dowód – kontynuacja projektu pl.ID i realizacja projektów powiązanych”. Stanowi on podstawę dla projektowanej ustawy, która ma wejść w życie najpóźniej 1 marca 2019 r.
- ✓ **8 czerwca 2018 r** - Podpisanie porozumienia rozwiązującego Konsorcjum POL-PUS.
- ✓ **31 marca 2019 r** – ostateczny termin zakończenia projektów albo zwrot do unijnego budżetu 85% kwoty wydatków uznanych dotychczas za kwalifikowane. *ti. szacunkowo 148.4 mln zł wraz z odsetkami.*

Planowane możliwości zastosowania e-Dowodu

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

1) Identyfikacja i uwierzytelnienie obywatela:

- do systemów informatycznych on-line (wymagany będzie PIN), dzięki czemu uzyska się dostęp do wszystkich e-usług administracji publicznej na portalach wykorzystujących węzeł krajowy do identyfikacji elektronicznej
- bezpośrednio do systemu informatycznego administracji publicznej i komercyjnej poprzez interfejs z oprogramowaniem odpowiadającym za komunikację z e-Dowodem (o ile dany system zostanie do tego przygotowany)

2) Elektroniczne podpisanie dokumentu przez obywatela w procesach on-line z administracją publiczną i służbą zdrowia (wymagany będzie PIN do wcześniejszego uwierzytelnienia przed podpisem)

3) Potwierdzenie obecności obywatela w procesach z administracją publiczną, służbą zdrowia i innych (bez PIN) - tzw. potwierdzenie uczestniczenia e-dowodu w transakcji elektronicznej

4) Możliwość odczytu danych zawartych warstwie wizualnej z warstwy elektronicznej – w celu pobrania danych do procesu elektronicznego i w celu podwyższenia poziomu bezpieczeństwa dokumentu

5) Dokument podróży zgodny z ICAO1 (zawierający cechę biometryczną – zdjęcie twarzy) umożliwiający automatyczne przekraczanie e-bramek kontroli granicznej na lotniskach UE

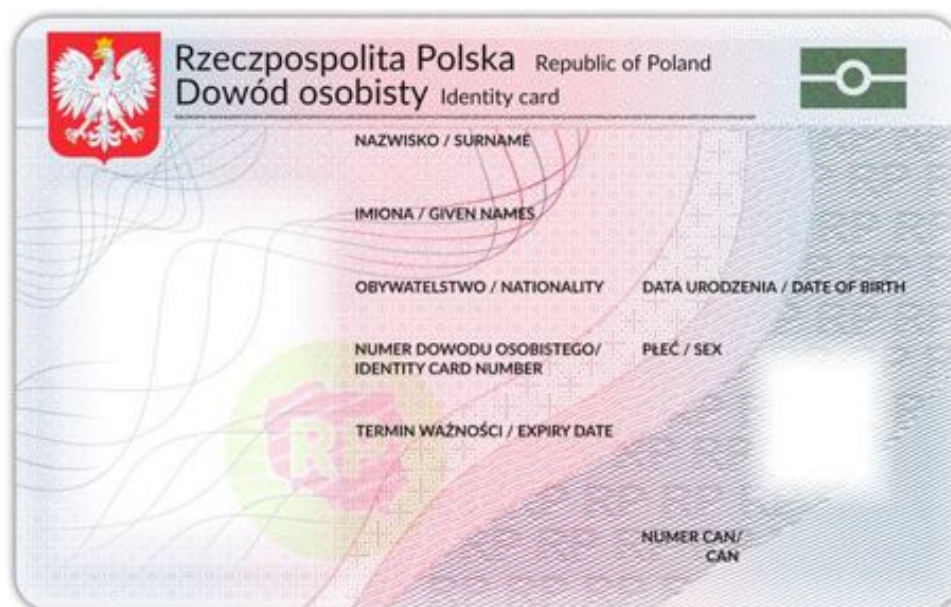
6) Możliwość zainicjowania kwalifikowanego podpisu serwerowego od dowolnego dostawcy wybranego przez obywatela - uzależnione od udostępnienia takiej opcji przez poszczególnych dostawców podpisów kwalifikowanych

Warstwa graficzna nowego dowodu osobistego

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

Przepisy ustawy zakładają, że dowód osobisty z warstwą elektroniczną, tak jak dotychczas, będzie potwierdzał tożsamość i obywatelstwo jego posiadacza oraz uprawniał do przekraczania granic niektórych państw. E-dowód usprawni też komunikację obywateli z administracją i podmiotami komercyjnymi – pozwoli m.in. na korzystanie z usług online

e-Dowód będzie posiadał tylko interfejs bezstykowy

Co będzie zawierać warstwa elektroniczna nowego e-Dowodu?

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

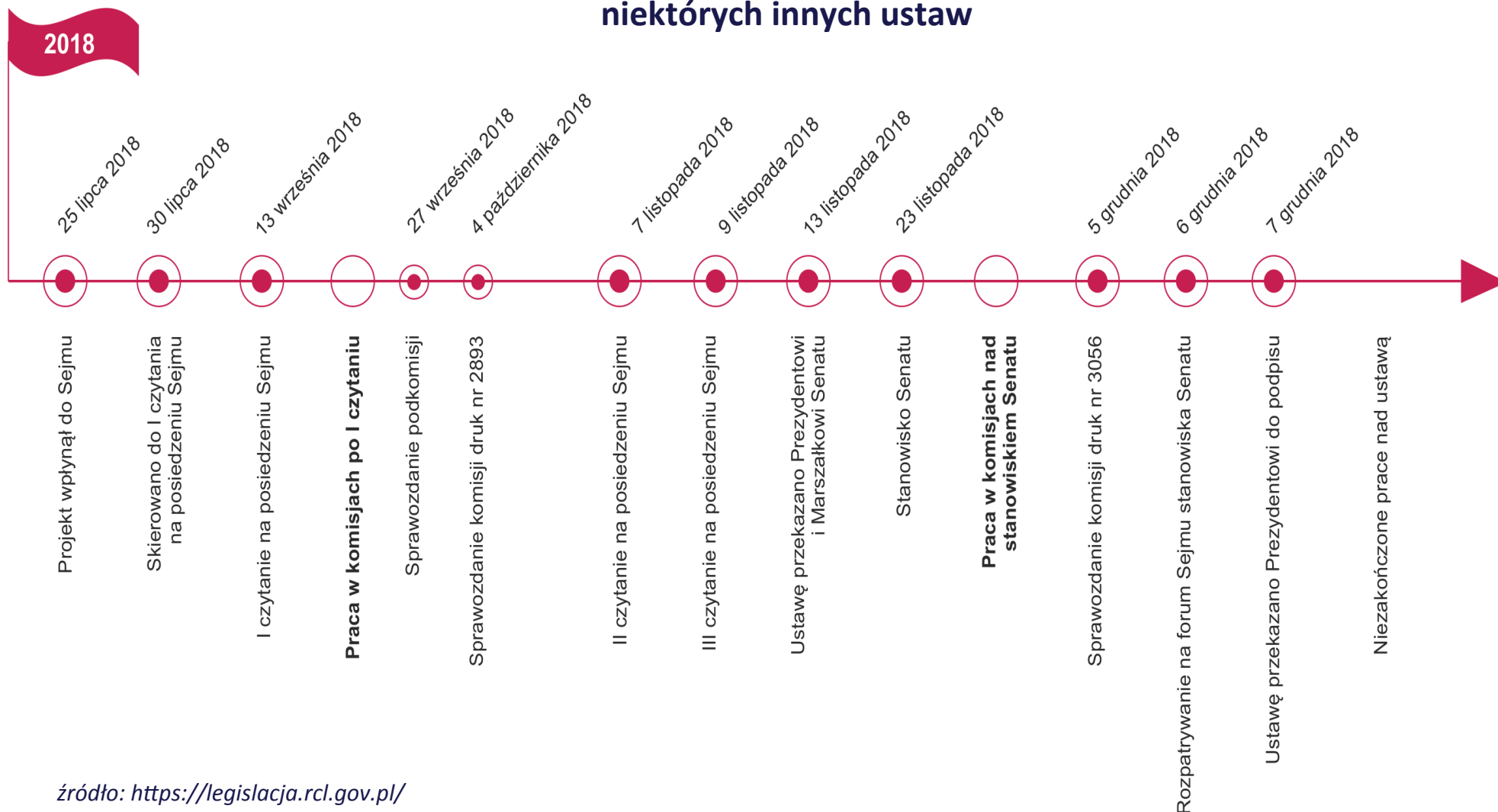
- ✓ **dane zamieszczone w warstwie graficznej dowodu osobistego zapisane w postaci elektronicznej wraz z danymi je uwierzytelniającymi** (za wyjątkiem numeru CAN)
- ✓ **certyfikat identyfikacji i uwierzytelnienia** - *poświadczenie elektroniczne służące do identyfikacji i uwierzytelnienia posiadacza dowodu osobistego, potwierdzające dane tego posiadacza*
- ✓ **certyfikat podpisu osobistego** - *poświadczenie elektroniczne, które przyporządkowuje dane służące do walidacji podpisu osobistego do posiadacza dowodu osobistego, potwierdzające dane tego posiadacza*
- ✓ **certyfikat potwierdzenia obecności** - *poświadczenie elektroniczne, które posiadacz dowodu osobistego wykorzystuje do potwierdzenia swojej obecności w określonym czasie i miejscu, potwierdzające dane tego posiadacza*
- ✓ **przestrzeń umożliwiającą zamieszczenie kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego** zgodnego z art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE

Monitoring procesu legislacyjnego

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw

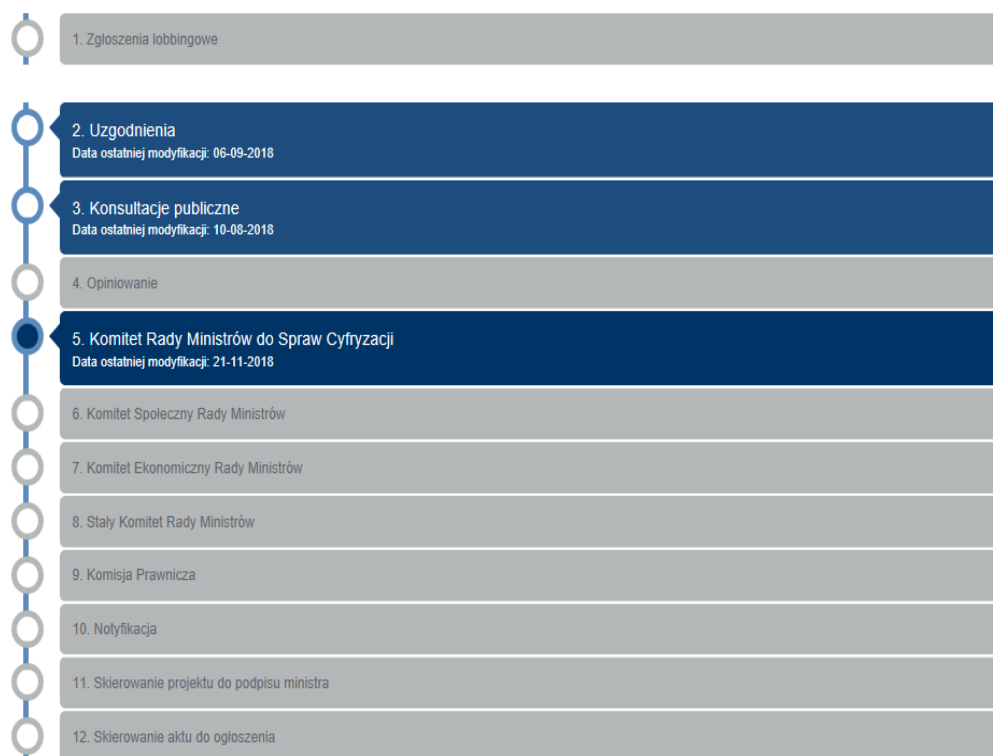
Monitoring procesu legislacyjnego

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

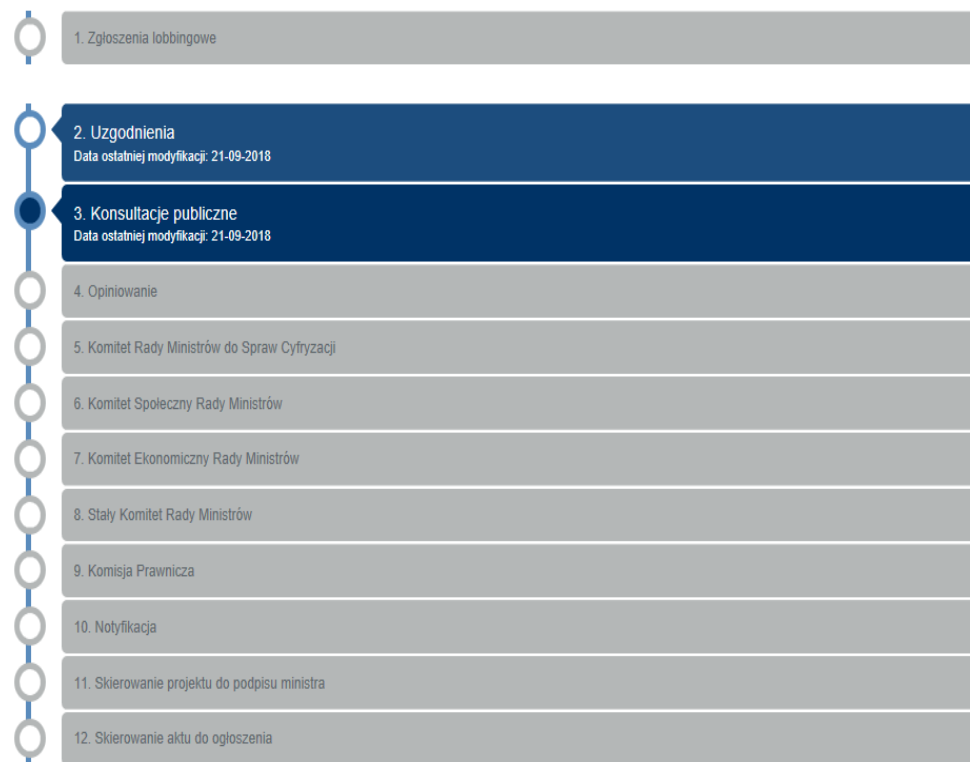
Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie warstwy elektronicznej dowodu osobistego

10-08-2018 – data utworzenia procesu

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu

21-09-2018 – data utworzenia procesu

**Czy banki powinny zmienić swoje procedury
weryfikacji tożsamości klientów oraz od razu
wyposażyć się w czytniki?**

Porównanie szat graficznych

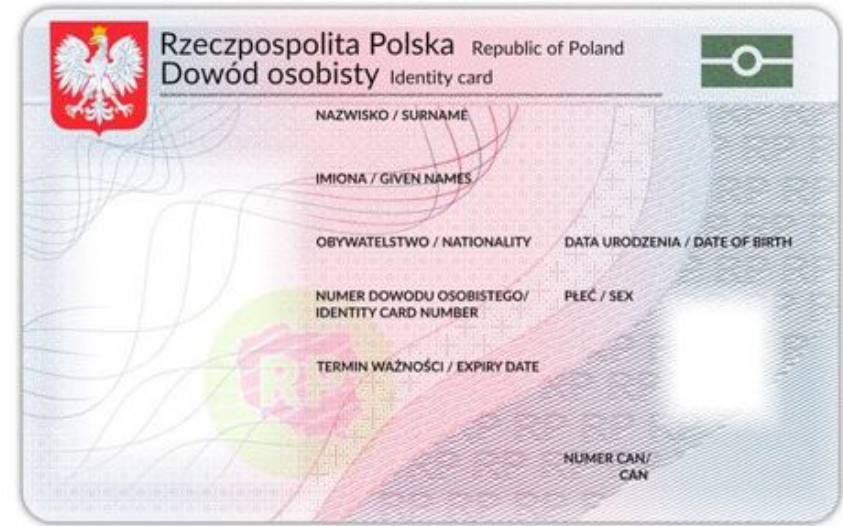

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

Wzór obecnie stosowany

Nowy wzór od marca 2019 r

Problemy z weryfikacją

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

POL-BO-02002 obowiązujący od 07.02.2002 r do 18.11.2013 r

POL-BO-02003 obowiązujący od 19.11.2013 do 28.02.2015 r

POL-BO-03001 obowiązujący od 1.03.2015 r do 3.03.2019 r.

POL-BO-04001 obowiązujący od 4.03.2019 r.

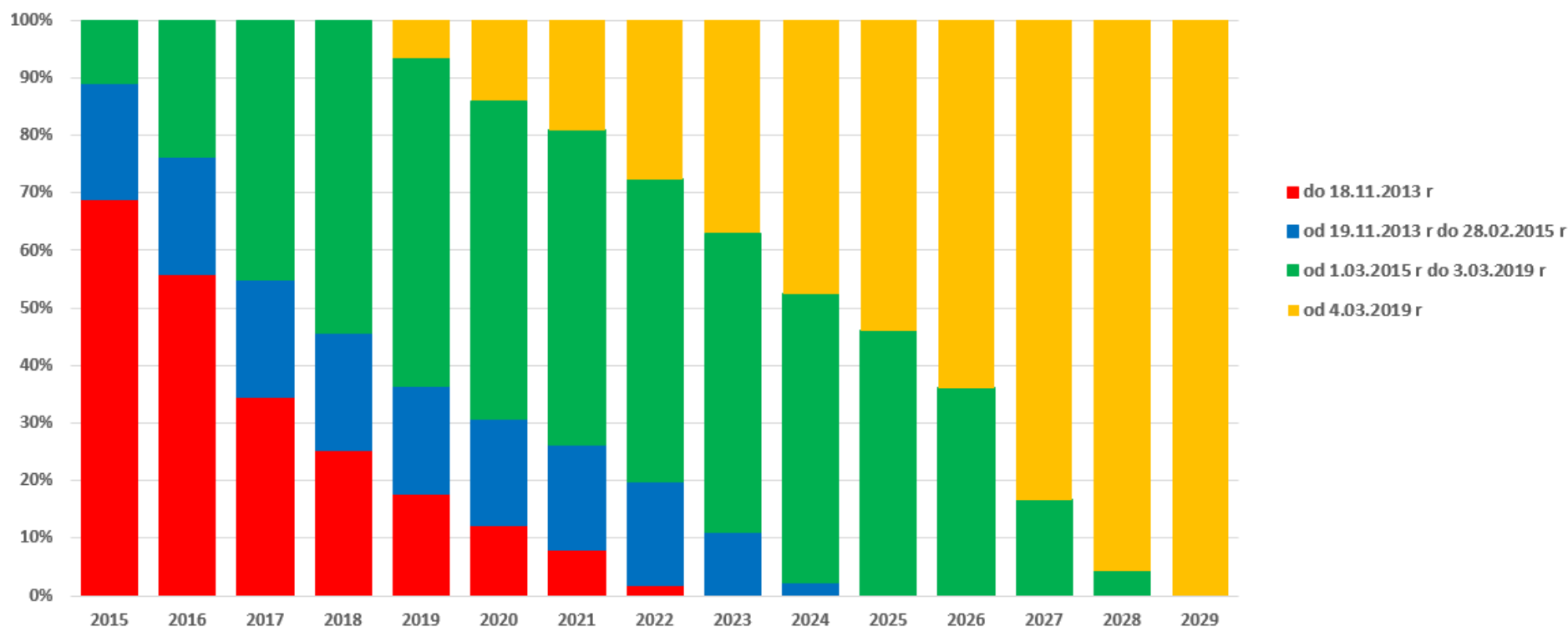
Problemy z weryfikacją

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

1. Utrudniona identyfikacja fałszywych dowodów osobistych *(4 równoległe obowiązujące wzory na rynku)*

Symulacja liczby istniejących ważnych polskich dowodów osobistych na rynku
(w mln szt.)

źródło: opracowanie własne

2. Utrudniona identyfikacja wizerunku osoby posługującej się dowodem osobistym *(brak wzrostu, koloru oczu, podpisu)*

Art. 12a.

2. Certyfikat identyfikacji i uwierzytelnienia zamieszcza się w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby, **która posiada pełną albo ograniczoną zdolność do czynności prawnych.**

3. Certyfikat podpisu osobistego zamieszcza się w warstwie elektronicznej dowodu osobistego osoby, **która posiada pełną zdolność do czynności prawnych** i przy składaniu wniosku o wydanie dowodu osobistego **wyraziła zgodę na zamieszczenie tego certyfikatu**, albo – w przypadku osoby małoletniej, która ukończyła 13 rok życia – zgodę tę wyraził rodzic, opiekun prawny lub kurator tej osoby.

Art. 12b.

1. Użycie certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu podpisu osobistego jest możliwe **po uprzednim ustaleniu przez posiadacza dowodu osobistego kodów** dla każdego z tych certyfikatów.

2. Ustalenie kodów, o którym mowa w ust. 1, następuje w siedzibie organu gminy przy odbiorze dowodu osobistego **lub w każdym czasie po jego odbiorze.**

Art. 12f.

1. Data końca okresu ważności certyfikatu podpisu osobistego, certyfikatu identyfikacji i uwierzytelnienia oraz certyfikatu potwierdzenia obecności jest tożsama z datą ważności dowodu osobistego, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 12g.

Przypadek, w którym:

Ustawodawca przewiduje, że dowód osobisty jest ważny (w szacie graficznej) ale brak jest ważnych (aktywowanych) certyfikatów w warstwie elektronicznej dowodu.

Przedłużenie ważności dowodów osobistych

Centrum Prawa
Bankowego
i Informacji

Art. 12g.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w przypadku **uzasadnionego podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa** wykorzystania warstwy elektronicznej dowodu osobistego **unieważnia certyfikaty**, o których mowa w art. 12a ust. 1 pkt 2–4, **przy zachowaniu ważności warstwy graficznej dowodu osobistego** oraz może określić czas, w którym będą wydawane dowody osobiste niezawierające w warstwie elektronicznej danych, o których mowa w art. 12a ust. 1 pkt 2–4.
2. Unieważnienie, o którym mowa w ust. 1, może dotyczyć wszystkich posiadaczy dowodów osobistych lub grupy posiadaczy dowodów osobistych o tych samych cechach zabezpieczeń.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych **w przypadku unieważnienia certyfikatów** zamieszczonych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego, **może przedłużyć ważność dowodów osobistych w zakresie warstwy graficznej**, jeżeli data wymiany określona w harmonogramie, o którym mowa w ust. 6, jest późniejsza niż data ważności dowodu osobistego.

Przypadek, w którym:

1. Ustawodawca przewiduje, że dowód osobisty jest ważny (w szacie graficznej) ale bez ważnych certyfikatów w warstwie elektronicznej dowodu.
2. Ustawodawca przewiduje, że dowód osobisty jest dalej ważny, pomimo upływu daty ważności uwidocznionej w szacie graficznej oraz bez ważnych certyfikatów w warstwie elektronicznej dowodu.

- ✓ W przypadku czasowej utraty kontroli nad dowodem osobistym (posiadacz nie wie, gdzie jest dokument) będzie możliwość zgłoszenia zawieszenia certyfikatów zamieszczonych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego.
- ✓ Zawieszenie będzie mogło być zgłoszone maksymalnie na 14 dni przez posiadacza dowodu osobistego, jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.
- ✓ **Zawieszenie certyfikatów zawsze będzie powodowało zawieszenie ważności dowodu osobistego.**
- ✓ Po upływie 14 dni niecofnięciu przez posiadacza dowodu zawieszenia certyfikatów dowód osobisty zostanie automatycznie unieważniony.
- ✓ **Czynności dokonane w okresie zawieszenia albo unieważnienia certyfikatów nie wywołają skutków prawnych.**

Przypadek, w którym:

Ustawodawca przewiduje, że dowód osobisty jest unieważniony zarówno w szacie graficznej jak i w warstwie elektronicznej dowodu.

- ✓ Brak jest procedury „systemowego” i „świadomego” dezaktywowania certyfikatów zamieszczonych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego.
- ✓ Jest to jednak możliwe po trzykrotnym błędnym wpisaniu kodu PIN przez posiadacza.
- ✓ **Dezaktywacja certyfikatów nie powoduje zawieszenia ważności dowodu osobistego.**
- ✓ Ponowna aktywacja certyfikatów jest możliwa po wpisaniu kodu PUK lub w urzędzie gminy
- ✓ **Czynności dokonane w okresie, w którym certyfikaty w warstwie elektronicznej są zdezaktywowane, a odbyły się one w sposób „analogowy” (z wykorzystaniem warstwy graficznej) wywołują skutki prawne.**

Przypadek, w którym:

dowód osobisty jest ważny (w szacie graficznej) ale posiada zdezaktywowane certyfikaty w warstwie elektronicznej dowodu.

Dziękuję za uwagę

Dariusz Kozłowski

Centrum Prawa Bankowego i Informacji Sp. z o.o.

00-380 Warszawa, ul. Kruczkowskiego 8

tel. (22) 48 68 405

e-mail: dariusz.kozlowski@cpb.pl